

Regeringssekreterare Sonja Jantunen

VN/13111/2024

Statsrådets förordning om ändring av 1 och 4 § i statsrådets förordning om kompetenscentrumverksamhet inom det sociala området

1 Huvudsakligt innehåll

Syftet är att genom en ändring av 1 och 4 § i statsrådets förordning om ändring av statsrådets förordning om kompetenscentrumverksamhet inom det sociala området är att ändra antalet kompetenscentrum och deras verksamhetsområden så att varje samarbetsområde som avses i 35 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021, nedan *lagen om ordnande*) har ett kompetenscentrum inom det sociala området. Utöver dem finns det ett svenskt kompetenscentrum inom det sociala området vars verksamhetsområde omfattar hela landet.

Som särskilt statsunderstöd betalas framöver dessutom endast 1,5 procent av det totala statsunderstödet till Norra Finlands kompetenscentrum inom det sociala området för att beakta den samiska befolkningens servicebehov. Utöver det som konstaterats ovan föreslås att det nuvarande särskilda statsunderstödet på 0,75 procent av det totala beloppet av statsunderstöd till de österbottniska landskapens kompetenscentrum inom det sociala området för upprättande av nordiska samarbetsnätverk för samtliga kompetenscentrums bruk ska slopas.

Den föreslagna förordningen avses träda i kraft den 1 juli 2025.

2 Bakgrund och bemyndiganden

Bakgrund

Enligt lagen om kompetenscentrumverksamhet inom det sociala området (1230/2001) är syftet med kompetenscentrumverksamheten inom det sociala området att skapa och upprätthålla en regional samarbetsstruktur som täcker hela landet i avsikt att främja baskompetensen och specialkompetensen inom det sociala området samt säkerställa specialservice och specialisttjänster som kräver specialkompetens och förutsätter samarbete på regional nivå inom det sociala området. För verksamheten ansvarar regionala kompetenscentrum inom det sociala området, vilkas verksamhetsområden omfattar välfärdsområdena. Dessutom finns det finlandssvenska kompetenscentret inom det sociala området vars verksamhetsområde omfattar hela landet. Närmare bestämmelser om kompetenscentrumen och deras verksamhetsområden utfärdas genom förordning av statsrådet.

För närvarande finns det nio kompetenscentrum inom det sociala området, av vilka Södra Finlands kompetenscentrum inom det sociala området har indelats i två enheter genom avtal.

Statsminister Petteri Orpos regering har enats om en plan för de offentliga finanserna 2025–2028. Regeringen har fattat beslut som ska förbättra hållbarheten i de offentliga finanserna och skapa förutsättningar för att stoppa skuldsättningen. Regeringen har strävat efter att hitta lösningar som tryggar arbete, säkerhet och kompetens, som är centrala med tanke på framtida välfärd. Regeringen har sett till att besluten är rättvisa. I statsbudgeten 2024 har 2 250 000 euro beviljats för moment 33.60.63 statsunderstöd för verksamheten vid kompetenscentrum inom det sociala området (fast anslag). I ramförhandlingarna har man beslutat att skära ner anslaget för moment 33.60.63 med 1 miljon euro från och med 2025. Samtidigt

Regeringssekreterare Sonja Jantunen

VN/13111/2024

minskas antalet kompetenscentrum inom det sociala området till 5–6. Avsikten är att bevara det finlandssvenska kompetenscentrumet.

Bemyndiganden

Enligt 1 § 1 mom. i lagen om kompetenscentrumverksamhet inom det sociala området utfärdas närmare bestämmelser om kompetenscentrumen och deras verksamhetsområden genom förordning av statsrådet.

3 Beredning

Detta förslag till förordning har beretts som tjänsteuppdrag vid social- och hälsovårdsministeriet. Förslaget baserar sig på regeringens beslut vid ramförhandlingarna. Det brådskande beredningsformatet har inte möjliggjort arbetsgruppsarbete eller inhämtande av separata utredningar vid den grundläggande beredningen av förordningen. Vid beredningen har social- och hälsovårdsministeriet utnyttjat befintligt informationsmaterial och information som inhämtats genom informationsförfrågan till kompetenscentrumen inom det sociala området. Vid beredningen utnyttjades dessutom Nordic Healthcare Groups slutrapport om kompetenscentrumen inom det sociala området i social- och hälsovårdsreformen från 2022. I synnerhet när det gäller den föreslagna ändringen av grunden för det särskilda statsunderstödet kommer delegationen för kompetenscentrumverksamhet inom det sociala området att höras.

Förslaget till ändringen av förordningen var på remiss xx.x.2024–xx.x.2024. Xx parter gav utlåtanden. Utlåtandena och beaktandet av dem behandlas närmare i avsnitt 6 i motiveringspromemorian.

Beredningshandlingarna om förslaget till ändring av förordningen finns allmänt tillgängliga på <https://stm.fi/hankkeet> med beteckningen STM047:00/2024.

4 Nuläge och de viktigaste förslagen

Nuläge

Kompetenscentrumens verksamhetsområden och uppgifter

Bestämmelser om kompetenscentrumen inom det sociala området och deras verksamhet finns i lagen om kompetenscentrumverksamhet inom det sociala området och Statsrådets förordning om kompetenscentrumverksamhet inom det sociala området (1411/2001).

Enligt 1 § i lagen om kompetenscentrumverksamhet inom det sociala området är syftet med kompetenscentrumverksamheten inom det sociala området att skapa och upprätthålla en regional samarbetsstruktur som täcker hela landet i avsikt att främja baskompetensen och specialkompetensen inom det sociala området samt säkerställa specialservice och specialisttjänster som kräver specialkompetens och förutsätter samarbete på regional nivå inom det sociala området. För verksamheten ansvarar regionala kompetenscentrum inom det sociala området (kompetenscentrum), vilkas verksamhetsområden omfattar välfärdsområdena. Dessutom finns det för den svenskspråkiga befolkningens behov ett svenskspråkigt kompetenscentrum. Närmare bestämmelser om kompetenscentrumen och deras verksamhetsområden utfärdas genom förordning av statsrådet.

Enligt 2 mom. i samma paragraf kan kompetenscentrum bildas av välfärdsområdena inom sina respektive verksamhetsområden tillsammans med universitet, yrkeshögskolor och andra läroanstalter inom området för social- och hälsovård, förbund på landskapsnivå, regionförvaltningsverk, organisationer och företag samt andra parter som är verksamma inom social- och hälsovården.

I 1 § i statsrådets förordning om kompetenscentrumverksamhet inom det sociala området föreskrivs om kompetenscentrumens verksamhetsområden. Kompetenscentrum inom det sociala området och deras

Regeringssekreterare Sonja Jantunen

VN/13111/2024

verksamhetsområden är följande: 1) Södra Finlands kompetenscentrum inom det sociala området omfattar Östra Nylands välfärdsområde, Mellersta Nylands välfärdsområde, Västra Nylands välfärdsområde, Vanda och Kervo välfärdsområde samt Päijänne-Tavastlands välfärdsområde, 2) Egentliga Finlands kompetenscentrum inom det sociala området omfattar Egentliga Finlands välfärdsområde, 3) Sydöstra Finlands kompetenscentrum inom det sociala området omfattar Kymmenedalens välfärdsområde och Södra Karelens välfärdsområde, 4) Kompetenscentrumet inom det sociala området i Tavastland och Satakunta omfattar Egentliga Tavastlands välfärdsområde, Birkalands välfärdsområde och Satakunta välfärdsområde, 5) De österbottniska landskapens kompetenscentrum inom det sociala området omfattar Södra Österbottens välfärdsområde, Mellersta Österbottens välfärdsområde och Österbottens välfärdsområde, 6) Mellersta Finlands kompetenscentrum inom det sociala området omfattar Mellersta Finlands välfärdsområde, 7) Östra Finlands kompetenscentrum inom det sociala området omfattar Södra Savolax välfärdsområde, Norra Savolax välfärdsområde, Norra Karelens välfärdsområde och Kajanalands välfärdsområde, samt 8) Norra Finlands kompetenscentrum inom det sociala området omfattar Norra Österbottens välfärdsområde och Lapplands välfärdsområde. Utöver de ovan nämnda finns det finlandssvenska kompetenscentret inom det sociala området vars verksamhetsområde omfattar hela landet.

För närvarande finns det nio kompetenscentrum inom det sociala området, av vilka Södra Finlands kompetenscentrum inom det sociala området har indelats i två enheter genom avtal. Således finns det för närvarande sammanlagt tio kompetenscentrum inom det sociala området.

Enligt 2 § i lagen har ett kompetenscentrum till uppgift att inom sitt verksamhetsområde säkerställa 1) utvecklandet och förmedlingen av den sakkunskap som behövs inom det sociala området, 2) utvecklandet av bastjänster samt utvecklandet och förmedlingen av specialservice och specialisttjänster som kräver specialkompetens, 3) en mångsidig växelverkan mellan grundutbildningen, påbyggnadsutbildningen och fortbildningen och det praktiska arbetet inom det sociala området, 4) genomförandet av forsknings-, försöks- och utvecklingsverksamheten inom det sociala området, samt 5) genomförandet av andra uppgifter som tjänar det syfte som anges i 1 § 1 mom.

Till kompetenscentrumens uppgifter hör dessutom att säkerställa att specialservice och specialisttjänster som kräver specialkompetens och som förutsätter ett riksomfattande befolkningsunderlag utvecklas och förmedlas enligt en arbetsfördelning som avtalas separat i den delegation som avses i 5 §.

Kompetenscentrumen ska delta i utvecklingen av barndagvården och småbarnsfostran som en del av sina uppgifter enligt 2 § 1 mom. i lagen om kompetenscentrumverksamhet inom det sociala området, när verksamheten gäller att främja barns, unga personers och familjers välmående eller att utveckla tjänsterna.

Kompetenscentrumen inom det sociala området utvecklar tillsammans regionens välfärdsområden och andra aktörer socialvårdsservicen samt bedriver forsknings-, försöks- och utvecklingsverksamhet för att tillhandahålla specialservice och specialisttjänster. De verkar aktivt även i det regionala genomförandet av nationella program samt deltar i beredningen av lagstiftning och det regionala genomförandet av den.

I anslutning till reformen av välfärdsområdena ändrades regleringen av kompetenscentrumen inom det sociala området genom den så kallade Sote 100-lagen, enligt vilken välfärdsområdena blev centrala aktörer i organiseringen av verksamheten. Ändringen har säkerställt kopplingen av verksamheten i kompetenscentrumen inom det sociala området till välfärdsområdena och i högre grad införlivat dem i välfärdsområdenas utbildnings-, forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamhet (nedan *UFUI-verksamhet*). Den möjliggör också deltagande i forskningen och utvecklingen av välfärdsområdena och samarbetsområdena för social- och hälsovården i en situation där de tidigare strukturerna nästan enbart prioriterat hälso- och sjukvården medan UFUI-strukturer saknats för socialvården.

Regeringssekreterare Sonja Jantunen

VN/13111/2024

Kompetenscentrumens administration

Om ordnande av kompetenscentrumverksamhet och kompetenscentrumens administration föreskrivs i 3 § i lagen om kompetenscentrumverksamhet inom det sociala området, enligt vars 1 mom.

kompetenscentrumverksamheten och kompetenscentrumens administration ordnas i enlighet med ett inbördes avtal mellan de i 1 § 2 mom. avsedda parter som bildar ett kompetenscentrum.

Om inte något annat avtalas med stöd av 1 mom., tillämpas 52 § socialvårdslagen (710/1982) dock fortfarande på anordnande av utbildning inom socialvården. Enligt 52 § i socialvårdslagen kan ett välfärdsområde och en läroanstalt eller högskola som ansvarar för utbildningen av socialvårdspersonal komma överens om utnyttjande av socialvårdens verksamhetsenheter för anordnande av socialvårdsutbildning.

I praktiken kan kompetenscentrumverksamhet och centrumets administration ordnas antingen i form av en separat juridisk person eller en avtalsbaserad modell. Nordic Healthcare Group genomförde våren 2022 en oberoende utredning av nuläget för kompetenscentrumen inom det sociala området och kartlade perspektiv ur säkerställandet av övergången på grund av social- och hälsovårdsreformen och lagberedningen. Enligt utredningens slutrapport har de nuvarande kompetenscentrumen inom det sociala området varierande administrativa former: icke-vinstsyftande aktieföretag, föreningsbaserade lösningar, avtalsbaserade lösningar och kompetenscentrum som verkar i anslutning till välfärdsområden. Följande kompetenscentrum inom det sociala området verkar som aktieföretag: Ab Det finlandssvenska kompetenscentret inom det sociala området – FSKC Oy, Pikassos Oy och Socom Oy. Sosiaalialan osaamiskeskus Verso verkar i anslutning Päijänne-Tavastlands välfärdsområde, Varsinais-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus Vasso i anslutning till Egentliga Finlands välfärdsområde och Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus KOSKE i anslutning till Mellersta Finlands välfärdsområde. Bakom ISO finns en icke-vinstsyftande förening i vilken alla välfärdsområden inom verksamhetsområdet är medlemmar. POSKE och Socca är avtalsbaserade organisationer. Den administrativa modellen för SOnet BOTNIA är en avtalsbaserad nätverksorganisation¹.

Enligt Nordic Healthcare Groups utredning från 2022 var årsbudgeten för alla kompetenscentrum inom det sociala området cirka 13 000 000 euro. Staten betalade cirka 3 350 000 euro och kommunerna 980 000 euro till kompetenscentrumen inom det sociala området. Kompetenscentrumen beviljades cirka 6 740 000 euro i projektfinansiering. För serviceproduktion beviljades kompetenscentrumen sammanlagt cirka 1 780 000 euro. Den totala finansieringen mellan kompetenscentrumen varierar mellan 300 000 och 2 000 000 euro.²

Enligt finansieringsnivån 2024 varierar det kompetenscentrumspecifika statsunderstödet, som beror på befolkningsmängden och verksamhetsområdets areal, mellan 112 000 och 657 000 euro.

Personal och åtaganden

Enligt 4 § i lagen om kompetenscentrumverksamhet inom det sociala området ska det för kompetenscentrumverksamheten finnas en chef som valts i enlighet med det avtal som nämns i 3 § och annan personal som behövs för genomförande av verksamheten. Inom personalen ska tillräcklig vetenskaplig kompetens, sakkunskap i frågor som ansluter sig till utvecklandet av det sociala området samt erfarenhet av administrativa uppgifter vara företrädda. Personalen kan således vara anställda antingen

¹ Nordic Healthcare Group, Sosiaalialan osaamiskeskukset soteuudistuksessa, Organisoituminen, tehtävät ja hallinto, Loppuraportti 3.6.2022 samt informationsförfrågan till kompetenscentrum inom det sociala området 7.5.2024.

² Nordic Healthcare Group, Sosiaalialan osaamiskeskukset soteuudistuksessa, Organisoituminen, tehtävät ja hallinto, Loppuraportti 3.6.2022

Regeringssekreterare Sonja Jantunen

VN/13111/2024

direkt av ett kompetenscentrum som organiserats som en juridisk person eller en part som bildar ett kompetenscentrum enligt 1 § 2 mom. i lagen om kompetenscentrumverksamhet inom det sociala området. Syftet är att det föreslagna statsunderstödet enligt 6 § i lagen om kompetenscentrumverksamhet inom det sociala området främst ska riktas till löner för fastanställd personal. (RP 154/2001 rd, s. 18).

Enligt Nordic Healthcare Groups utredning varierar kompetenscentrumens personalstorlek avsevärt. Kompetenscentrumen inom det sociala området har ofta fler projektanställda än fastanställda. Enligt Nordic Healthcare Groups utredning och informationsförfrågan i maj 2024 har alla kompetenscentrum inom det sociala området sammanlagt cirka 150 anställda. Siffran omfattar både fastanställda och projektarbetare. Vissa kompetenscentrum inom det sociala området hade endast 4 anställda medan några hade närmare 20 eller fler.³

De befintliga kompetenscentrumen inom det sociala området har utöver personal olika slags avtal samt överenskomna och planerade projekt. En del av de pågående projekten är flera år långa. Dessutom har kompetenscentrumen olika slags avtal. Kompetenscentrumen har till exempel upphandlingsavtal om sakkunnigarbete och försäljningsavtal om sakkunnigtjänster samt hyresavtal, leasingavtal om utrustning samt avtal om bokföring och företagshälsovård. Vissa avtal är fleråriga. Kompetenscentrumen inom det sociala området är också parter i avtal som gäller social- och hälsovårdens samarbetsområden.

Delegationen för kompetenscentrumverksamhet inom det sociala området

Enligt 5 § i lagen om kompetenscentrumverksamhet inom det sociala området finns i anslutning till social- och hälsovårdsministeriet en delegation för kompetenscentrumverksamhet inom det sociala området, vilken tillsätts av statsrådet för fyra år i sänder. Delegationen har till uppgift att dra upp riktlinjer på riksnivå för kompetenscentrumverksamheten, se till att en överenskommelse ingås om varje kompetenscentrums särskilda insatsområden samt också i övrigt samordna och stöda kompetenscentrumens verksamhet. Delegationen ska också genom att ge utlåtanden, eller på annat sätt, ta ställning till principiellt viktiga frågor som gäller kompetenscentrumverksamheten eller kompetenscentrumens administration samt vid behov lägga fram förslag till utveckling av lagstiftningen.

Enligt paragrafens 2 mom. ska delegationen vidare komma överens om arbetsfördelningen i anslutning till säkerställandet av specialservice och specialisttjänster som förutsätter specialkompetens och riksomfattande befolkningsunderlag samt sköta utvecklandet av avtals- och finansieringsförfaranden i samband med anordnandet och produktionen av denna service.

Enligt paragrafens 3 mom. bestäms närmare om delegationens sammansättning och uppgifter genom förordning av statsrådet.

Enligt 2 § i statsrådets förordning om kompetenscentrumverksamhet inom det sociala området sköter delegationen för kompetenscentrumverksamheten utöver de uppgifter som bestäms i 5 § lagen om kompetenscentrumverksamhet inom det sociala området även de uppgifter som bestäms särskilt i det beslut om tillsättande av delegationen som fattas av statsrådet.

Enligt paragrafens 2 mom. hör till delegationen utöver en företrädare för vart och ett av de kompetenscentrum som nämns i 1 § även företrädare för social- och hälsovårdsministeriet, undervisningsministeriet, Institutet för hälsa och välfärd, Finlands Kommunförbund och centrala

³ Nordic Healthcare Group, Sosiaalialan osaamiskeskukset soteuudistuksessa, Organisoituminen, tehtävät ja hallinto, Loppuraportti 3.6.2022 och informationsförfrågan till kompetenscentrumen inom det sociala området 7.5.2024

Regeringssekreterare Sonja Jantunen

VN/13111/2024

riksomfattande organisationer inom det sociala området. I delegationen ingår dessutom företrädare för läroanstalterna inom det sociala området och regionförvaltningsverken.

Enligt paragrafens 3 mom. tillsätts delegationen för fyra kalenderår i sänder. Den nuvarande delegationen för kompetenscentrumverksamhet inom det sociala området har tillsatts för mandatperioden 1.3.2022–31.12.2025.

Grunderna för bestämmande av statsunderstöd

Enligt 6 § i lagen om kompetenscentrumverksamhet inom det sociala området betalas statsunderstöd till stöd för kompetenscentrumverksamheten. Statsunderstöd betalas till en juridisk person som bestäms i enlighet med det avtal som avses i 3 § i lagen om kompetenscentrumverksamhet inom det sociala området.

De allmänna grunderna för bestämmandet av statsunderstödet är varje kompetenscentrums invånarantal och areal. Grunden för bestämmande av det statsunderstöd som betalas till det svenskspråkiga kompetenscentrumet är dock den svenskspråkiga befolkningens andel av hela landets befolkning. Ett eller flera kompetenscentrum kan dessutom beviljas ett särskilt statsunderstöd för genomförande av en sådan riksomfattande specialuppgift som avses i 2 § 2 mom. eller någon annan riksomfattande specialuppgift.

Om de inbördes vägda koefficienterna för grunderna för bestämmandet av statsunderstödet, andelen statsunderstöd till det svenskspråkiga kompetenscentrumet samt andelen särskilt statsunderstöd bestäms närmare genom förordning av statsrådet.

Enligt 3 § i statsrådets förordning om kompetenscentrumverksamhet inom det sociala området fördelas statsunderstödet för de finska kompetenscentrumen på grundval av invånarantalet i och arealen för varje kompetenscentrums verksamhetsområde. Enligt dessa bestämningsgrunder betalas till dem det totala beloppet av statsunderstöd minskat med den andel statsunderstöd som betalas till Det finlandssvenska kompetenscentret inom det sociala området enligt 2 mom. samt den andel särskilt statsunderstöd som betalas enligt 4 §. De inbördes viktcoeffienterna för grunderna för bestämmandet av statsunderstöd fastställs så att av statsunderstödet 80 procent betalas på grundval av invånarantalet och 20 procent på grundval av arealen.

I 4 § i statsrådets förordning om kompetenscentrumverksamhet inom det sociala området föreskrivs om grunderna för särskilt statsunderstöd. I särskilt statsunderstöd betalas 1) 0,75 procent av det totala beloppet av statsunderstöd till de österbottniska landskapens kompetenscentrum inom det sociala området för upprättande av nordiska samarbetsnätverk för samtliga kompetenscentrums bruk samt 2) 1,5 procent av det totala beloppet av statsunderstöd till Norra Finlands kompetenscentrum inom det sociala området för uppgifter som är nödvändiga med tanke på beaktandet av den samiskspråkiga befolkningens servicebehov. När specialuppgifterna fastställs ska delegationen för kompetenscentrumverksamheten inom det sociala området höras enligt regeringens proposition (RP 154/2001 rd, s. 20).

Enligt paragrafens 2 mom. avtalar social- och hälsovårdsministeriet och de kompetenscentrum som avses i 1 mom. sinsemellan närmare om användningen av statsunderstödet.

I 7 § i lagen om kompetenscentrumverksamhet inom det sociala området föreskrivs dessutom om procedurbestämmelser som gäller statsunderstödet.

Utöver med statsunderstödet finansierar kompetenscentrumen dessutom sin verksamhet med de avgifter som flyter in för de sakkunnigtjänster som de säljer. Inom vissa områden finansierar välfärdsområdena kompetenscentrumens verksamhet med särskilda finansieringsandelar.

Regeringssekreterare Sonja Jantunen

VN/13111/2024

Ordnande av utbildning och forskning inom välfärdsområdena och samarbetsområdena

I 32 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård föreskrivs om utbildning, forskning, utveckling och innovation inom social- och hälsovården i välfärdsområdet. Enligt 32 § i lagen om ordnande ansvarar välfärdsområdet inom sitt område för utbildnings-, forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamheten inom sitt uppgiftsområde med beaktande av de riksomfattande målen för social- och hälsovården. Dessutom samordnar och styr välfärdsområdet bland annat det integrerade utvecklingsarbetet inom tjänsteproduktionen samt deltar i det nationella och regionala arbetet för att utveckla social- och hälsovården och samarbetar med kommunerna och med organisationer som bedriver utbildnings-, utvecklings- och forskningsverksamhet.

Enligt 36 § i lagen om ordnande ska de välfärdsområden som hör till samma samarbetsområde för social- och hälsovården för varje fullmäktigeperiod ingå ett samarbetsavtal. Syftet med samarbetsavtalet är att säkerställa arbetsfördelningen, samarbetet och samordningen mellan de välfärdsområden som ingår i samarbetsområdet. I samarbetsavtalet ska välfärdsområdena avtala om bland annat genomförandet av utbildnings-, forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamheten samt samordnings-, styrnings- och rådgivningsuppgifterna rörande dessa funktioner hos det välfärdsområde som är huvudman för ett universitetssjukhus.

Enligt 3 § i statsrådets förordning om innehållet i och beredningen av samarbetsavtal mellan välfärdsområden (309/2023) ska det utöver vad som föreskrivs i 36 § 3 mom. 7 punkten i lagen om ordnande av social- och hälsovård i samarbetsavtalet som en del av den strategiska planen som avses i den punkten och genomförandet av planen avtalas om bland annat samordning av verksamheten och målen för de kompetenscentrum inom det sociala området som avses i lagen om kompetenscentrumverksamhet inom det sociala området och som är verksamma i samarbetsområdet till en helhet som stöder hela samarbetsområdet och välfärdsområdenas verksamhet. Enligt paragrafens 3 mom. ska välfärdsområdena i Norra Finlands samarbetsområde avtala om samarbete vid utvecklandet av samiskspråkiga social- och hälsovårdstjänster med beaktande av den riksomfattande utvecklingsuppgift för Lapplands välfärdsområde som avses i 33 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård samt de uppgifter som avses i 4 § 1 mom. 2 punkten i statsrådets förordning om kompetenscentrumverksamhet inom det sociala området. Enligt paragrafens 4 mom. ska tvåspråkiga välfärdsområden avtala om samarbete vid utvecklandet av svenskspråkiga social- och hälsovårdstjänster med beaktande av den riksomfattande utvecklingsuppgift för Västra Nylands välfärdsområde som avses i 33 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård och uppgifterna för Det finlandssvenska kompetenscentret inom det sociala området, som avses i 1 § 2 mom. i statsrådets förordning om kompetenscentrumverksamhet inom det sociala området.

I riksdagens svar (RSv 111/2021 rd – RP 241/2020 rd) på regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om inrättande av välfärdsområden och om en reform av ordnandet av social- och hälsovården och räddningsväsendet samt till lämnande av underrättelse enligt artiklarna 12 och 13 i Europeiska stadgan om lokal självstyrelse godkände riksdagens bland annat ett uttalande (uttalande 9), enligt vilket riksdagen förutsätter att nivån på forskningsfinansieringen inom socialvården tryggas och att det inom socialvården skapas verksamhetsstrukturer som motsvarar universitetssjukhusen och som stöder utvecklingen av tjänster, forskningen och utbildningen.

De viktigaste förslagen

Syftet med statsrådets förordning om ändring av 1 och 4 § i statsrådets förordning om kompetenscentrumverksamhet inom det sociala området är att ändra antalet kompetenscentrum och deras verksamhetsområden så att varje samarbetsområde framöver ska ha ett kompetenscentrum inom det sociala området. Utöver dem finns det ett svenskt kompetenscentrum inom det sociala området vars verksamhetsområde omfattar hela landet.

Regeringssekreterare Sonja Jantunen

VN/13111/2024

Som särskilt statsunderstöd betalas framöver dessutom endast 1,5 procent av det totala statsunderstödet till Norra Finlands kompetenscentrum inom det sociala området för att beakta den samiska befolkningens servicebehov. Utöver det som konstaterats ovan föreslås att det nuvarande särskilda statsunderstödet på 0,75 procent av det totala beloppet av statsunderstöd till de österbottniska landskapens kompetenscentrum inom det sociala området för upprättande av nordiska samarbetsnätverk för samtliga kompetenscentrums bruk ska slopas.

5 De huvudsakliga konsekvenserna

Ekonomiska konsekvenser

Sammanlagt 3,5 miljoner euro per år reserverades för kompetenscentrumverksamheten i statsbudgeten fram till år 2014. Därefter har anslaget skurits ner flera gånger, och under flera år har riksdagen i samband med behandlingen av budgeten beviljat tilläggsfinansiering för att kompensera för nedskärningarna. Sedan år 2018 har det årliga anslaget varit cirka 3 miljoner euro, även om nivån för planen för de offentliga finanserna har varit lägre (2–2,25 miljoner euro). I budgeten för år 2023 var anslaget för kompetenscentrum 3,5 miljoner euro efter tilläggsanslaget (0,5 miljoner euro) som riksdagen beviljade.

I statsbudgeten 2024 har 2 450 000 euro beviljats för moment 33.60.63 statsunderstöd för verksamheten vid kompetenscentrum inom det sociala området (fast anslag) efter tilläggsanslaget på 200 000 euro som riksdagen beviljade. I ramförhandlingarna har man beslutat att skära ner anslaget för moment 33.60.63 med 1 miljon euro från och med 2025. Således skulle statsunderstödet till kompetenscentrumen inom det sociala området vara sammanlagt 1 250 000 euro från och med år 2025. Statsunderstödet till kompetenscentrumen minskar med närmare hälften.

Enligt förslaget till förordning minskar också antalet kompetenscentrum. I dag finns det tio kompetenscentrum inom det sociala området, men antalet föreslås minska till sex. I enlighet med beskrivningen av nuläget består en stor del av årsbudgeten för kompetenscentrumen inom det sociala området av projektfinansiering. Enligt utredningen av Nordic Healthcare Group från år 2022 var årsbudgeten för alla kompetenscentrum inom det sociala området cirka 13 000 000 euro, varav projektfinansieringen stod för cirka 6 740 000 euro. För serviceproduktion beviljades kompetenscentrumen sammanlagt cirka 1 780 000 euro. Statens finansiering var då cirka 3 350 000 euro. Således har största delen av kompetenscentrumens finansiering redan tidigare bestått av annat än statsunderstöd.

Statsunderstöd har dock utgjort grundfinansiering för kompetenscentrumverksamhet inom det sociala området, och det har säkerställt bevarandet av alla kompetenscentrums grundstruktur (lokaler och cirka 2 personers arbetsinsats/kompetenscentrum) med en finansieringsnivå på cirka 3 miljoner euro. Efter nedgången i finansieringsnivån år 2024 har också antalet fastställda som bekostas med statsfinansiering minskat. Tillräckliga fasta verksamhetsresurser är också en förutsättning för projektverksamheten.

De allmänna grunderna för bestämmandet av statsunderstödet är varje kompetenscentrums invånarantal och areal. Grunden för bestämmande av det statsunderstöd som betalas till det svenskspråkiga kompetenscentrumet är dock den svenskspråkiga befolkningens andel av hela landets befolkning. Särskilt statsunderstöd kan också beviljas en eller flera kompetenscentrum. Till exempel statsunderstödet för det finlandssvenska kompetenscentret inom det sociala området är 126 420 euro år 2024. På grund av beslutet att skära ner anslaget vid ramförhandlingarna uppskattas statsunderstödet minska till närmare hälften av nivån innevarande år. Motsvarande förändringar förväntas inträffa även för andra kompetenscentrum inom det sociala området. Å andra sidan kommer de lagstadgade uppgifterna för kompetenscentrumen inom det sociala området inte att minska.

Regeringssekreterare Sonja Jantunen

VN/13111/2024

Inrättandet av nya kompetenscentrum inom det sociala området medför dessutom administrativa kostnader. Vid upprättandet av grundavtal om nya kompetenscentrum inom det sociala området gäller det skapa övergångslösningar för hur de nuvarande kompetenscentrumens tillgångar, personal, åtaganden, avtal, uppgifter, projekt och övriga verksamhet överförs till nya kompetenscentrum inom ramen för den tillgängliga finansieringen. Detta förutsätter en genomgång och bedömning av kompetenscentrumens personal, tillgångar, åtaganden, avtal, uppgifter och projekt. Administrativa kostnader uppstår också för de nuvarande kompetenscentrumen inom det sociala området. De nuvarande kompetenscentrumen inom det sociala området bör kartlägga sina åtaganden samt bedöma och planera relevanta åtgärder med tanke på framtiden. Hit hör i synnerhet den fastanställda personalens arbetstid vid kompetenscentrumen inom det sociala området.

Vid ramförhandlingarna höjdes anslaget för moment 33.60.32 Statlig finansiering till hälso- och sjukvårdsenheter för forskning på universitetsnivå samt forskning på universitetsnivå inom socialt arbete (fast anslag) med 5 miljoner euro för år 2025. Anslaget får användas till betalning av statlig ersättning för forskningsverksamhet enligt 61—63 § i hälso- och sjukvårdslagen (1326/ i 2010) och 60 c § i socialvårdslagen (1301/2014). Kompetenscentrumen innehar en viktig roll i forskningen i socialt arbete. Enligt 2 § i lagen om kompetenscentrumverksamhet inom det sociala området är en uppgift för kompetenscentrumen uttryckligen att genomföra forsknings-, försöks- och utvecklingsverksamheten inom det sociala området.

Enligt förslaget kommer ändringen av förordningen att träda i kraft först den 1 juli 2025 för att reservera tillräckligt med tid för beredningen av de föreslagna ändringarna. För närvarande arbetar cirka 150 personer vid kompetenscentrumen inom det sociala området, och eventuella samarbetsförhandlingar eller omplacering av personal kräver en tillräckligt lång övergångstid. Å andra sidan har det ansetts att även kompetenscentrumens nuvarande finansiering begränsar verksamheten och att en ytterligare nedskärning av finansieringen med 1 miljon euro redan avsevärt kommer att minska kompetenscentrumens verksamhetsmöjligheter. Dessutom gäller det att notera att den återstående finansieringen på 1 250 000 euro fram till den 1 juli 2025 fördelas mellan tio kompetenscentrum inom det sociala området och först därefter mellan sex kompetenscentrum inom det sociala området inom de nya verksamhetsområdena. För att säkerställa finansieringen under övergångstiden föreslås att 1 000 000 euro överförs från moment 33.60.32 Statlig finansiering till hälso- och sjukvårdsenheter för forskning på universitetsnivå samt forskning på universitetsnivå inom socialt arbete till kompetenscentrumens moment 33.60.63.

Användningssyftet med statlig forskningsfinansiering säkerställs så att man i besluten om statsunderstöd till kompetenscentrumen inom det sociala området prioriterar uppgifter relaterade till spridning av forskning i socialt arbete. Den statliga finansieringen för forskning på universitetsnivå inom socialt arbete har på ett betydande sätt ökat forskningen i praxis för och konsekvenser av socialt arbete och socialvård. Beloppet av den årliga forskningsfinansieringen har ökat från 3 miljoner euro år 2020 till 5,6 miljoner euro år 2024. År 2025 kommer forskningsfinansieringen sannolikt att öka ytterligare till cirka 6 miljoner euro trots den ovan nämnda förändringen. Socialvården saknar strukturer av typen Finska Läkarföreningen Duodecim och Stiftelsen för vårdforskning Hotus, som förädlar forskningsfakta och bearbetar forskningsbaserade rekommendationer. Därför anses spridning av forskningsresultat vara mycket viktig när det gäller utvecklingen av socialvården och den statliga finansieringen för forskning i socialt arbete, och således främjar medlen som överförs från moment 33.60.32 även utnyttjandet av forskning i socialt arbete inom välfärdsområdena. Vidare stärker lösningen ramförhandlingarnas princip enligt vilken forsknings- och utvecklingsverksamheten ska tryggas.

I statsunderstöden år 2025 gäller det att beakta att verksamhetsområdena för kompetenscentrumen inom det sociala området förändras mitt under året. Således bör statsunderstödsbeslutet för det första halvåret 2025 fattas för de nuvarande kompetenscentrumen inom det sociala området. För det andra halvåret fattas

Regeringssekreterare Sonja Jantunen

VN/13111/2024

statsunderstödsbesluten för kompetenscentrumen inom det sociala området enligt de föreslagna nya verksamhetsområdena. Dessutom förutsätter statsundersbesluten att kompetenscentrumen inom det sociala området ska sprida forskningsresultat inom socialt arbete i välfärdsområdena i syfte att stärka en forskningsbaserad socialvård och i synnerhet förbättra socialvårdens resultat.

Övriga konsekvenser

Ändringen av förordningen innebär att verksamhetsområdena för kompetenscentrumen inom det sociala området omdefinieras enligt samarbetsområdena så att varje samarbetsområde framöver har ett kompetenscentrum inom det sociala området. Utöver dem finns det ett svenskt kompetenscentrum inom det sociala området vars verksamhetsområde omfattar hela landet. Genom ändringen av förordningen inrättas varken nya eller läggs ner befintliga kompetenscentrum inom det sociala området i sig. Till följd av ändringen av förordningen bör dock de befintliga kompetenscentrumen inom det sociala området bedöma ändringsbehoven i verksamheten. Eftersom inrättandet av kompetenscentrum inom det sociala området baserar sig på avtal är det möjligt att man utifrån ett befintligt kompetenscentrum inom det sociala området skapar ett nytt kompetenscentrum inom det sociala området som avses i statsrådets förordning om kompetenscentrumverksamhet inom det sociala området och som är förenligt med det nya verksamhetsområdet. Å andra sidan förhindrar ändringen av förordningen inte de befintliga kompetenscentrumen inom det sociala området från att fortsätta verksamheten, även om deras verksamhetsområde inte längre motsvarar de nya verksamhetsområdena för kompetenscentrumen inom det sociala området enligt förordningen. Då är dock de befintliga kompetenscentrumen inom det sociala området inte längre kompetenscentrum inom det sociala området enligt statsrådets förordning om kompetenscentrumverksamhet inom det sociala området, och de kan inte heller beviljas statsunderstöd för verksamheten enligt lagen om kompetenscentrumverksamhet inom det sociala området.

Om ett kompetenscentrum inom det sociala området beslutar att lägga ner verksamheten ska det eventuellt ordna samarbetsförhandlingar och bedöma möjligheterna att överföra bland annat lokaler, avtal och projekt till nya kompetenscentrum inom det sociala området. I detta syfte bör kompetenscentrum inom det sociala området föra förhandlingar med nya kompetenscentrum inom det sociala området.

Ändringen av förordningen är avsedd att träda i kraft den 1 juli 2025. Således är tiden för omorganiseringen av verksamheten och förhandlingarna relativt kort. Enligt svaren på informationsförfrågan av kompetenscentrumen inom det sociala området har kompetenscentrumen projekt och åtaganden som sträcker sig till slutet av år 2025. Förhandlingarna om dem eller till exempel om en eventuell överföring av projekt till nya kompetenscentrum inom det sociala området bör föras snabbt. Å andra sidan kan befintliga kompetenscentrum inom det sociala området fortsätta verksamheten och till exempel slutföra pågående projekt, trots att de inte längre är kompetenscentrum inom det sociala området enligt statsrådets förordning.

Kompetenscentrum kan bildas av välfärdsområden i respektive verksamhetsområde tillsammans med universitet, yrkeshögskolor och andra läroanstalter inom social- och hälsovården, landskapsförbund, regionförvaltningsverk, organisationer och företag samt andra parter inom social- och hälsovården. Ett kompetenscentrum inom det sociala området kan bildas helt från början eller utifrån ett befintligt kompetenscentrum inom det sociala området.

Vid upprättandet av nya grundavtal om kompetenscentrum gäller det att skapa övergångslösningar för hur det befintliga kompetenscentrumets tillgångar, personal, åtaganden, avtal, uppgifter, projekt och övriga verksamhet överförs till de nya kompetenscentrumen inom ramen för den tillgängliga finansieringen.

Dessutom bör det kompetenscentrum inom det sociala området som bildas bedöma vilket som är det mest relevanta sättet att bilda ett kompetenscentrum och dess förvaltning. I praktiken kan

Regeringssekreterare Sonja Jantunen

VN/13111/2024

kompetenscentrumverksamheten och administrationen ordnas antingen så att de utgör en juridisk person eller enligt en modell som baserar sig på avtal (RP 154/2001 rd, s. 17).

I sitt uttalande förutsätter riksdagen att det inom socialvården skapas verksamhetsstrukturer som motsvarar universitetssjukhusen och som stöder utvecklingen av tjänster, forskningen och utbildningen. Uppgifterna för kompetenscentrumen inom det sociala området motsvarar i många avseenden de verksamhetsstrukturer som förutsätts i riksdagens uttalande. Enligt 2 § i lagen om kompetenscentrumverksamhet inom det sociala området har ett kompetenscentrum till uppgift att inom sitt verksamhetsområde säkerställa 1) utvecklandet och förmedlingen av den sakkunskap som behövs inom det sociala området, 2) utvecklandet av bastjänster samt utvecklandet och förmedlingen av specialservice och specialisttjänster som kräver specialkompetens, 3) en mångsidig växelverkan mellan grundutbildningen, påbyggnadsutbildningen och fortbildningen och det praktiska arbetet inom det sociala området, 4) genomförandet av forsknings-, försöks- och utvecklingsverksamheten inom det sociala området, samt 5) genomförandet av andra uppgifter som tjäna det syfte som anges i 1 § 1 mom.

Kompetenscentrumen inom det sociala området har sedan år 2001 skapat och upprätthållit en regional samarbetsstruktur som täcker hela landet i avsikt att främja baskompetensen och specialkompetensen inom det sociala området samt säkerställa specialservice och specialisttjänster som kräver specialkompetens och förutsätter samarbete på regional nivå inom det sociala området. De nätverkande och sektorsöverskridande arbetsrutinerna har främjat forskningen och utvecklingen inom det sociala området samt forsknings- och utvecklingsverksamhetens kopplingar till andra områden. De relativt små resurser som kompetenscentrumen inom det sociala området har haft har dock begränsat deras möjligheter att i högre grad agera som parter som förenar forskning och praktiskt arbete. Kompetenscentrumen inom det sociala området har i varierande grad samarbetat med utvecklingen av primärvården.

Genom den föreslagna ändringen får verksamhetsområdena för kompetenscentrumen inom det sociala området motsvarande samarbetsstrukturer som den övriga social- och hälsovården. Verksamhetsområdena för kompetenscentrumen inom det sociala området inom samarbetsområdet är samma välfärdsområden som inom den övriga social- och hälsovården. Detta möjliggör närmare samarbete även med socialservicen och utbildningssystemet i området. Via samarbetsområdena kan också ordnandet och samordnandet av forsknings-, utbildnings-, utvecklings- och innovationsverksamheten granskas ur ett vidare perspektiv samt bättre möjligheter till samarbete med universiteten skapas⁴. I och med förslaget kan även samarbetet med hälso- och sjukvården bli smidigare, eftersom deras verksamhetsområden motsvarar varandra. Den föreslagna ändringen stöder för sin del riksdagens uttalande om socialvårdens verksamhetsstrukturer. Förslaget främjar också målet för Petteri Orpos regeringsprogram som går ut på att säkerställa socialvetenskapernas FUI-strukturer och finansiering. Dessutom motsvarar ändringen skyldigheterna enligt lagen om ordnande av social- och hälsovård i fråga om samordning på samarbetsområdesnivå i social- och hälsovårdens FUI-verksamhet.

6 Remissvar

Kompletteras efter remissrundan.

⁴ Nordic Healthcare Group, Sosiaalialian osaamiskeskukset soteuudistuksessa, Organisoituminen, tehtävät ja hallinto, Loppuraportti 3.6.2022

Regeringssekreterare Sonja Jantunen

VN/13111/2024

7 Specialmotivering

1 §. Kompetenscentrumens verksamhetsområden. I paragrafen föreskrivs om verksamhetsområdena för kompetenscentrumen inom det sociala området. Enligt paragrafens 1 mom. är kompetenscentrum inom det sociala området och deras verksamhetsområden följande: 1) Södra Finlands kompetenscentrum inom det sociala området omfattar Södra Finlands välfärdsområden som hör till samarbetsområdet enligt 1 § i statsrådets förordning om samarbetsområden för social- och hälsovården, 2) Västra Finlands kompetenscentrum inom det sociala området omfattar Västra Finlands välfärdsområden som hör till samarbetsområdet enligt 1 § i statsrådets förordning om samarbetsområden för social- och hälsovården, 3) Inre Finlands kompetenscentrum inom det sociala området omfattar Inre Finlands välfärdsområden som hör till samarbetsområdet enligt 1 § i statsrådets förordning om samarbetsområden för social- och hälsovården, 4) Östra Finlands kompetenscentrum inom det sociala området omfattar Östra Finlands välfärdsområden som hör till samarbetsområdet enligt 1 § i statsrådets förordning om samarbetsområden för social- och hälsovården, samt 5) Norra Finlands kompetenscentrum inom det sociala området omfattar Norra Finlands välfärdsområden som hör till samarbetsområdet enligt 1 § i statsrådets förordning om samarbetsområden för social- och hälsovården.

Enligt paragrafens 2 mom. finns utöver de kompetenscentrum som nämns i 1 mom. det finlandssvenska kompetenscentret inom det sociala området, vars verksamhetsområde omfattar hela landet.

Kompetenscentrumen inom det sociala området utplaceras så att varje samarbetsområde framöver har ett kompetenscentrum inom det sociala området. Utöver dem finns det ett svenskt kompetenscentrum inom det sociala området vars verksamhetsområde omfattar hela landet.

Enligt 35 § 1 mom. i lagen om ordnande finns fem samarbetsområden för social- och hälsovården för samordning, utvecklande och samarbete på regional nivå rörande den social- och hälsovård som ordnas av välfärdsområdena. Vilka välfärdsområden som hör till vart och ett av samarbetsområdena fastställs genom förordning av statsrådet så att de i 34 § avsedda välfärdsområden som är huvudmän för universitetssjukhus samt HUS-sammanslutningen samtliga hör till olika samarbetsområden. Samarbetsområdena ska vara geografiskt sammanhängande och utgöra funktionella helheter med hänsyn till ordnandet och produktionen av social- och hälsovården för området befolkning, klient- och patientsäkerheten och tillgången till tjänsterna.

Vilka välfärdsområden som hör till vart och ett av samarbetsområdena fastställs genom statsrådets förordning om samarbetsområdena för social- och hälsovården. Enligt 1 § i förordningen är de samarbetsområden för samordning, utvecklande och samarbete på regional nivå rörande den social- och hälsovård som ordnas av välfärdsområdena och de välfärdsområden som hör till samarbetsområdena

1) Södra Finlands samarbetsområde: a) Södra Karelens välfärdsområde, b) Helsingfors stad, c) HUS-sammanslutningen, d) Östra Nylands välfärdsområde, e) Mellersta Nylands välfärdsområde, f) Kymmenedalens välfärdsområde, g) Västra Nylands välfärdsområde, h) Päijänne-Tavastlands välfärdsområde, i) Vanda och Kervo välfärdsområde,

2) Östra Finlands samarbetsområde: a) Norra Savolax välfärdsområde, b) Mellersta Finlands välfärdsområde, c) Södra Savolax välfärdsområde, d) Norra Karelens välfärdsområde,

3) Inre Finlands samarbetsområde: a) Birkalands välfärdsområde, b) Egentliga Tavastlands välfärdsområde, c) Södra Österbottens välfärdsområde,

4) Västra Finlands samarbetsområde: a) Egentliga Finlands välfärdsområde, b) Satakunta välfärdsområde, c) Österbottens välfärdsområde,

Regeringssekreterare Sonja Jantunen

VN/13111/2024

5) Norra Finlands samarbetsområde: a) Norra Österbottens välfärdsområde, b) Mellersta Österbottens välfärdsområde, c) Kajanalands välfärdsområde, d) Lapplands välfärdsområde.

I den föreslagna ändringen av förordningen hänvisas till statsrådets förordning om samarbetsområdena för social- och hälsovården i fråga om välfärdsområden som hör till respektive välfärdsområde. Då beaktas också eventuella förändringar i indelningen av samarbetsområdena i verksamhetsområdena för kompetenscentrumen inom det sociala området.

Enligt lagen om kompetenscentrumverksamhet inom det sociala området är syftet med kompetenscentrumverksamheten inom det sociala området att skapa och upprätthålla en regional samarbetsstruktur som täcker hela landet i avsikt att främja baskompetensen och specialkompetensen inom det sociala området samt säkerställa specialservice och specialisttjänster som kräver specialkompetens och förutsätter samarbete på regional nivå inom det sociala området. Enligt förslaget är syftet även framöver att kompetenscentrumen inom det sociala området ska utplaceras så att de täcker hela landet enligt samarbetsområde, och dessutom finns det svenskspråkiga kompetenscentrumet inom det sociala området som täcker hela landet. Även med tanke på integrationen av social- och hälsovården är det relevant att kompetenscentrumen inom det sociala området utplaceras enligt samma områdesindelning som samarbetet inom den övriga socialvården samt hälso- och sjukvården. Detta möjliggör även närmare samarbete med den övriga socialvården.

Ändringen av förordningen omdefinierar verksamhetsområdena för kompetenscentrumen inom det sociala området, men genom den inrättas inte i sig nya eller nedläggs befintliga kompetenscentrum inom det sociala området. Kompetenscentrumens verksamhet baserar sig på avtal. Således gäller det att avtala om inrättande av nya kompetenscentrum inom det sociala området. Å andra sidan gäller det också att avtala om fortsättningen för de kompetenscentrums fortsättning som inte efter ändringen av förordningen fortsätter verksamheten i det aktuella området.

Enligt den nya indelningen i verksamhetsområden kan kompetenscentrum bildas av välfärdsområden i respektive verksamhetsområde tillsammans med universitet, yrkeshögskolor och andra läroanstalter inom social- och hälsovården, landskapsförbund, regionförvaltningsverk, organisationer och företag samt andra parter inom social- och hälsovården. Ovan nämnda parter ska ordna de nya kompetenscentrumens verksamhet och administration enligt inbördes avtal (Lag om kompetenscentrumverksamhet inom det sociala området 3 §). I regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om kompetenscentrumverksamhet inom det sociala området och till lag om upphävande av 52 § socialvårdslagen konstateras att kompetenscentrumverksamheten och administrationen i praktiken kan ordnas antingen så att de utgör en juridisk person eller enligt en modell som baserar sig på avtal. Ett nätverkssamarbete som grundar sig på regionala behov kan organiseras på olika sätt för att administrationen inte skall bli för tung. Ovan nämnda parter som deltar i kompetenscentrumverksamheten och bildandet av kompetenscentrum kan till exempel grunda ett aktiebolag, en förening eller ett annat privaträttsligt samfund som bedriver kompetenscentrumverksamhet. I bestämmelsen ges ingen samfundsform någon särställning, utan parterna ska själv bedöma hur de skulle fungera i praktiken ur kompetenscentrumverksamhetens synvinkel. (RP 154/2001 rd, s. 17)

Kompetenscentrumverksamheten och kompetenscentrumens administration kan också organiseras enligt avtalsmodellen. I denna modell avtalar de parter som bildar ett kompetenscentrum sinsemellan närmare om hur beslutsfattandet och administrationen ska ordnas. I praktiken måste avtalet innehålla ställningstaganden i många frågor som är viktiga för den praktiska verksamheten, varför tillräcklig uppmärksamhet måste fästas vid avtalets innehåll, formuleringar och exakthet. I avtalet om hur administrationen ska ordnas, ska det alltid också ingå till exempel avtal om hur nya parter kan ansluta sig till kompetenscentrumet, vilket förfarandet är och vilka ansvarsskyldigheter eller andra villkor som gäller när

Regeringssekreterare Sonja Jantunen

VN/13111/2024

en part utträder eller utesluts ur ett kompetenscentrum. Också den avtalsbaserade modellen förutsätter i praktiken att vissa av kompetenscentrumens funktioner måste ordnas i en separat juridisk persons namn. Enligt de föreslagna bestämmelserna ska dessa funktioner vara åtminstone anställandet av personal i anställningsförhållande (4 §) samt uppgifter som ansluter sig till mottagandet, användningen och övervakningen av användningen av statsunderstöd (6 och 7 §). (RP 154/2001 rd, s. 17)

När nya grundavtal upprättas gäller det att skapa övergångslösningar för hur befintliga kompetenscentrums tillgångar, personal, åtaganden, avtal, uppgifter, projekt och övriga verksamhet överförs till nya kompetenscentrum inom ramen för den tillgängliga finansieringen. De befintliga kompetenscentren inom det sociala området har kompetent fast- och visstidsanställd personal. Kompetenscentren har också pågående projekt som kan vara fleråriga.

Det är möjligt att vissa av de nuvarande kompetenscentrumen fortsätter verksamheten efter förordningens ikraftträdande eller att nya kompetenscentrum inom det sociala området grundas enligt den nya indelningen i verksamhetsområden utifrån befintliga kompetenscentrum. Ingenting hindrar heller de nuvarande kompetenscentren att fortsätta verksamheten, trots att de inte längre motsvarar kompetenscentrum inom det sociala området enligt statsrådets förordning om kompetenscentrumverksamhet inom det sociala området. Då är kompetenscentrumet inom det sociala området dock inte längre ett kompetenscentrum inom det sociala området enligt statsrådets förordning om kompetenscentrumverksamhet inom det sociala området och kan inte heller beviljas statsunderstöd för sin verksamhet enligt lagen om kompetenscentrumverksamhet inom det sociala området.

4 §. Grunderna för särskilt statsunderstöd. I särskilt statsunderstöd betalas 1,5 procent av det totala beloppet av statsunderstöd till Norra Finlands kompetenscentrum inom det sociala området för uppgifter som är nödvändiga med tanke på beaktandet av den samiskspråkiga befolkningens servicebehov.

Social- och hälsovårdsministeriet och det kompetenscentrum som avses i 1 mom. avtalar sinsemellan närmare om användningen av statsunderstödet.

Enligt 6 § i lagen om kompetenscentrumverksamhet inom det sociala området betalas statsunderstöd till stöd för kompetenscentrumverksamheten. Statsunderstöd betalas till en juridisk person som bestäms i enlighet med det avtal som avses i 3 § i lagen om kompetenscentrumverksamhet inom det sociala området.

De allmänna grunderna för bestämmandet av statsunderstödet är varje kompetenscentrums invånarantal och areal. Grunden för bestämmande av det statsunderstöd som betalas till det svenskspråkiga kompetenscentrumet är dock den svenskspråkiga befolkningens andel av hela landets befolkning. Ett eller flera kompetenscentrum kan dessutom beviljas ett särskilt statsunderstöd för genomförande av en sådan riksomfattande specialuppgift som avses i 2 § 2 mom. eller någon annan riksomfattande specialuppgift.

Om de inbördes vägda koefficienterna för grunderna för bestämmandet av statsunderstödet, andelen statsunderstöd till det svenskspråkiga kompetenscentrumet samt andelen särskilt statsunderstöd bestäms närmare genom förordning av statsrådet.

Tidigare betalades 0,75 procent av det totala beloppet av statsunderstöd i form av särskilt statsunderstöd till de österbottniska landskapens kompetenscentrum inom det sociala området för upprättande av nordiska samarbetsnätverk för samtliga kompetenscentrums bruk. Enligt regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om kompetenscentrumverksamhet inom det sociala området och till lag om upphävande av 52 § socialvårdslagen beviljades ett särskilt anslag för beaktandet av den samiskspråkiga befolkningen samt för skapandet av ett nordiskt samarbetsnätverk (RP 154/2001 rd, s. 20). Lagen och statsrådets förordning om kompetenscentrumverksamhet inom det sociala området trädde i kraft den 1 januari 2002. Således är det motiverat att särskilt statsunderstöd inte längre ska betalas för skapandet av ett nordiskt

Regeringssekreterare Sonja Jantunen

VN/13111/2024

samarbetsnätverk. Eftersom det totala beloppet av statsunderstöd dessutom är litet, anses det inte vara nödvändigt att spjälka upp det.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 2025.

För tydlighets skull konstateras att åtgärder som krävs för verkställigheten av denna ändring av förordningen får vidtas innan den träder i kraft. Sådana åtgärder kan utgöras av beredning och upprättande av grundavtal om nya kompetenscentrum inom det sociala området.

UTKAST